

УДК 347.963
ББК 67.72
П78

Редакційна колегія:

професор Л. М. Москвич (голова);
асистент А. В. Лапкін;
асистент І. В. Юревич;
асистент Я. О. Ковальова;
асистент Ю. О. Ремескова

Відповідальність за зміст тез несуть автори.

Проблеми реформування прокуратури : матеріали всеукр. наук.-
П78 практ. конф. (Харків, 15 квіт. 2016 р.) : у 2 т. / редкол.: Л. М. Москвич
(голова), А. В. Лапкін, І. В. Юревич та ін. – Т. 1. – Х. : Право, 2016. –
224 с.

ISBN 978-966-937-018-1

ISBN 978-966-937-020-4 (т. 1)

Збірник містить матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми реформування прокуратури», яка відбулася 15 квітня 2016 року у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого за участю відомих вітчизняних науковців у галузі теорії прокурорської діяльності, практичних працівників органів прокуратури та суду. До збірника включено доповіді учасників конференції з різноманітних аспектів організації і діяльності прокуратури.

Для науковців, викладачів та студентів юридичних навчальних закладів, практичних працівників органів прокуратури, суду, інших правоохоронних органів, адвокатів та усіх, хто цікавиться проблемами прокуратури.

УДК 347.963

ББК 67.72

ISBN 978-966-937-020-4 (т. 1)
ISBN 978-966-937-018-1

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2016
© Оформлення. Видавництво «Право»,
2016

про електронні засоби доказування, оскільки існують різноманітні способи передавання та зберігання інформації за допомогою мережі Інтернет, мобільні пристрої та комп'ютери, взаємодія з якими потребує додаткового врегулювання.

На підставі вищевикладеного автор приходиться до висновків, що прокурор є повноправним суб'єктом доказової діяльності. Хоча він наділений рівними з іншими особами, які беруть участь у справі, правами в сфері доказування, прокурор має специфічні позасудові владні повноваження щодо збирання доказів. Вони обумовлені обов'язком прокурора довести наявність підстав для представництва в суді, при чому факти, які підлягають доведенню, досить суперечливо закріплено в чинному законодавстві.

Наведені аспекти доказової діяльності прокурора в цивільному процесі потребують певного доопрацювання законодавцем як з метою усунення помилок та неузгодженостей, так і з метою вирішення нових питань, які виникають у зв'язку з розвитком суспільних відносин.

Використана література

1. Васильєв С. Прокурор як суб'єкт доказування в цивільному процесі України / С. Васильєв // Вісник прокуратури. – 2002. – № 1. – С. 76–79
2. Гусарова А. Особливості правового становища прокурора в цивільному процесі / А. Гусарова // Вісник прокуратури. – 2011. – № 7. – С. 101–106.

Науковий керівник: д. ю. н., професор, завідувач кафедри цивільного процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Гусаров К. В.

Каркач П. М.,

кандидат юридичних наук, професор кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

РОЛЬ ПРОКУРОРА У ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

У КПК України враховані вимоги до кримінального провадження, які визначені міжнародно-правовими актами з прав людини і забезпечують захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень.

Тому європейські експерти позитивно оцінили зміст КПК України. В той же час ми маємо підстави визначити ряд його недоліків, які потребують змін з тим, щоби удосконалити деякі норми КПК України. Перш за все, слід звернути увагу на такі особливості, як реєстрація заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення і їх вирішення слідчими органами.

Заяви і повідомлення про вчинені правопорушення та інші події реєструються цілодобово в чергових частинах уповноваженими працівниками органів поліції у відповідності з Інструкцією про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, яка затверджена Наказом Міністра внутрішніх справ України від 6 листопада 2015 року № 1377. Після їх реєстрації в журналі єдиного обліку (ЄО) вони негайно передаються начальнику слідчого підрозділу для внесення слідчими відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР).

Так, за 2015 рік загальна кількість зареєстрованих в ЄРДР кримінальних правопорушень становить 565 182 і тільки по 188 099 кримінальним правопорушенням особам вручено повідомлення про підозру, тобто тільки по 33,2% провадженнях встановлено винних осіб. В той же час, по 532 227 або 94,2% провадження закрито на підставі ст. 284 КПК України. Думається, що витратити зусилля слідчих на розслідування фактів, по яких відсутні події кримінальних правопорушень або відсутній в діянні особи склад кримінального правопорушення нерационально, це приводить до того, що в кожного слідчого перебуває по 80–100 кримінальних проваджень. При таких обставинах слідчі приділяють увагу тим кримінальним провадженням, по яких є підозрювані і злочини нетяжкі. Розслідування таких нетяжких і нескладних злочинів могли б проводити дільничні інспектори та працівники оперативних підрозділів. Функцію розслідування по таких кримінальних правопорушеннях можливо закріпити і у главі 25 КПК України, де передбачені положення досудового розслідування кримінальних проступків, а також у проекті закону України про кримінальні проступки. При наявності такої злочинності виникає питання, яка ж роль у розкритті тяжких та особливо тяжких злочинів слідчих та прокурорів, тобто органів, які здійснюють кримінальне провадження? Про розкриття злочинів керівники правоохоронних органів мало інформують суспільство.

У новому КПК України відсутні положення щодо обов'язку органів, які здійснюють кримінальне провадження, встановлювати причини і умови, які сприяли вчиненню кримінального правопорушення і вживати за-

ходів щодо їх усунення. Слід нагадати, що у КПК України 1960 року такий обов'язок передбачався. Стаття 23 КПК передбачала, що при провадженні дізнання, досудового слідства і судового розгляду кримінальної справи, орган дізнання, слідчий, прокурор зобов'язані були виявляти причини та умови, які сприяли вчиненню злочину, і при їх встановленні вносити у відповідний державний орган, громадську організацію або посадовій особі подання про вжиття заходів для усунення цих причин і умов. При цьому, в разі залишення посадовою особою подання без розгляду, орган дізнання, слідчий чи прокурор зобов'язані були вжити заходів адміністративної відповідальності, відповідно до статей 254–257 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Поряд з цим, у Законі України «Про прокуратуру» (1991 р.) у ст. 29 передбачався ряд завдань, які прокурор повинен вирішувати при здійсненні нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство, в тому числі: розкриття кримінальних правопорушень, а також здійснення заходів щодо запобігання кримінальним правопорушенням, усунення причин та умов, що сприяють їх вчиненню.

На жаль, аналогічних положень законодавці не передбачили ні в кримінальному процесуальному кодексі 2012 року, ні в Законі «Про прокуратуру» 2014 року. Думається, що таку неуважність до проблем протидії злочинності доцільно виправити і внести відповідні доповнення до норм КПК і Закону України «Про прокуратуру».

Розглядаючи питання про роль прокуратури у протидії злочинності доцільно звернути увагу на координаційну діяльність прокуратури. У ст. 25 Закону України «Про прокуратуру» визначено, що Генеральний прокурор України, керівники регіональних та місцевих прокуратур, їх перші заступники та заступники координують діяльність правоохоронних органів відповідного рівня у сфері протидії злочинності. Порядок організації роботи з координаційної діяльності правоохоронних органів визначається положенням, що затверджується наказом Генерального прокурора України та керівників інших правоохоронних органів. Таке Положення про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності було прийнято 26 квітня 2012 року і підписано Генеральним прокурором та керівниками правоохоронних органів. Воно визначає завдання, принципи і форми координаційної діяльності. Однак майже 1,5 року Положення фактично не діє. В той же час практика минулих років свідчить про позитивний вплив координаційної діяльності на вирішення питань протидії злочинності.

Можна навести приклади в діяльності прокурорів Дніпропетровської, Полтавської, Харківської та інших областей, які свідчать, що практична реалізація координаційних повноважень дозволяла об'єднати зусилля правоохоронних органів при виконанні основних функцій щодо протидії злочинності та зміцненню законності. В той же час, аналіз інформації про координаційну діяльність органів прокуратури дозволяє зробити висновок, що сьогодні така діяльність у більшості регіональних прокуратурах, крім Дніпропетровська, майже припинилася. Як сьогодні проводити координацію у місцевих прокуратурах, зовсім не зрозуміло, враховуючи, що кожна місцева прокуратура охоплює 4–6 адміністративних районів.

Враховуючи, що питання координації діяльності правоохоронних органів щодо протидії злочинності визначено у ст. 25 Закону України «Про прокуратуру» має загальний характер, доцільно удосконалити правову базу координаційної діяльності. З цією метою координаційну діяльність органів прокуратури варто закріпити Указом Президента України, яким затвердити Положення про координаційну діяльність правоохоронних органів у сфері протидії злочинності. Такий нормативно-правовий акт позитивно вплине на вирішення організаційних і управлінських питань, які пов'язані з координаційною діяльністю прокуратури, підвищить її ефективність.

Кісліцина І. О.,

аспірант кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОКУРОРАМИ НЕУХИЛЬНОГО ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ СУДОЧИНСТВА ПРИ УКЛАДАННІ УГОД ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ

Одним із завдань судово-правової реформи та реформи правоохоронних органів, що відбувається зараз, є удосконалення системи досудового розслідування і судового розгляду справ з метою оптимізації часу та бюджетних коштів; в ході даних реформ відбуваються зміни у законодавстві, з'являються нові інститути, що мають свої переваги та недоліки. З 2012 року в Україні з'явився новий кримінальний процесуальний інсти-